

**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiae Venusinae, ac deinde Aesinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1706

Ejusdem Constitut. VIII. De Clausura Monialium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62406)

fus ad participationem, per aliquot temporis spatium gratis inserviat, & onera subeat, consuetudo, sive statutum servari debet, nec Episcopus illam, seu illud tollere potest, prout Sac. Concilii Congr. declaravit in Salernitana. 11. Maii 1609. & in Andrien. 5. Maii 1696.

7. Si verò quis pro remuneratione servitorum, mercede promissa, vel debito Beneficium Jurispatronatus consequeretur, simoniacè reciperet, quia res spiritualitati annexa, ex causa prædicta concedi, vel transferri non potest. Quod verum intelligas, si donans, vel transierens, pro servitiis præstitis potuisset in iudicio conveniri Vivian. de Jurcp. lib. 4. cap. 6. num. 73. vers. Adde, cum quo concordat Navar. lib. 5. consil. de simon. consil. 39. n. 2. ubi firmat, quod remissio obligationis, seu debiti pro consecutione Beneficii Jurispatronatus, tunc demùm possit inducere Simoniam, si debitum sit legale, quod possit ab initio exigi; secus si debitum esset de honestate,

sive antidotale, & in pactum non deductum, Nicol. lucubr. civil. lib. 4. tit. 18. de simon. num. 34. in princ.

Pii V. Const. VIII.

De Clausura Monialium.

SUMMARIUM.

- 1 Una ex præcipuis Curis Episcopi est custodia clausuræ Monialium.
- 2 Excommunicatio incurfa ob ingressum in clausuram non est Papæ reservata, nisi fiat ad malum finem, vel sub prætextu facultatis concessæ ante Gregorii tempora, & n. 3.
- 4 A censuris incurfis ob violatam clausuram, & Papæ reservatis, absolvit Episcopus, dummodo sint occultæ.
- 5 Clausuram violat, & censuras incurrit, qui introducit infantes cujuscumque ætatis. Non tamen, qui fert opem n. 6.

PIUS EPISCOPUS, &c.

§. 1. Circa Pastoralis Officii &c.

Hacigitur perpetuò valituta Constitutione, inhærentes etiam Constitutioni fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, quæ incipit, *Periculoso*, & Decretis Concilii Tridentini super Clausura Monialium editis, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, atque perpetuò decernimus, universas, & singulas Moniales præsentis, atque futuras cujuscumque Religionis, Ordinis, vel militiarum etiam Hierosolymitanæ sint, quæ vel jam receptæ sint, vel in posterum in quibusvis Monasteriis sive Domibus recipientur, & tacite, vel expresse Religionem professæ, etiam si conversæ, aut quocumque alio nomine appellentur, etiam si ex institutis, vel foundationibus earum regulæ ad clausuram non teneantur, nec unquam in earum Monasteriis, seu Domibus, eitam ab immemorabili tempore ea servata non fuerit, sub perpetua in suis Monasteriis, seu Domibus, debere de cætero permanere clausura, juxta formam dictæ Constitutionis fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædecessoris nostri, quæ incipit *Periculoso*, in Sac. Concilio Tridentino approbatam, & innovatam, quam nos auctoritate præfata etiam approbamus, & innovamus in omnibus, & per omnia, ac illam districtè observari mandamus.

§. 2. Quod si aliquæ Moniales forsan reperiantur, quæ consuetudine etiam immemorabili, aut instituto, vel fundatione Regulæ suæ fretæ, animo obstinato huic clausuræ resistent, aut quoquo modo reluctentur, Ordinarii unà cum Superioribus earum, omnibus juris, & facti remediis compellant easdem tamquam rebelles, & incorrigibiles ad præcisè subeundum dictam clausuram, & perpetuò observandum.

§. 3. Mu-

- §. 3. Mulieres quoque, quæ Tertiariæ, seu de penitentia dicuntur, cuiuscumque fuerint Ordinis in Congr. viventes, si & ipsæ professæ fuerint, ita ut solemne votum emiserint, ad clausuram præcisè, ut præmittitur, & ipsæ teneantur. Quod si votum solemne non emiserint, Ordinarii unà cum Superioribus earum hortentur, & persuadere studeant, ut illud emittant, & profiteantur, ac post emissionem, & professionem eidem clausuræ se subiciant. Quod si recusaverint, & aliquæ ex eis inventæ fuerint scandalosè vivere, severissimè puniantur.
- §. 4. Cæteris autem omnibus sic absque emissionem professionis, & clausura vivere omninò volentibus, interdiciamus, & perpetuò prohibemus, ne in futurum ullam aliam profus in suum Ordinem, Religionem, Congregationemve recipiant. Quod si contra huiusmodi hanc nostram prohibitionem, & decretum aliquas recipierint, eas ad sic vivendum omninò inhabiles reddimus, ac illarum quaslibet professiones, & receptiones irritas decernimus, & nullas, & prout etiam præsentis Decreto irritas facimus, & annullamus.
- §. 5. Porrò ne Moniales, vel Tertiariæ prædictæ propter hanc clausuram detrimentum, aut incommodum aliquod in earum necessitatibus, maximè in pertinentibus ad illarum victum patiantur, sed ut eis opportunè consulatur, auctoritate Apostolica præfata statuimus, decernimus, præcipimus, atque mandamus Ordinariis, & Superioribus earum, ut curent colligi fidelium eleemosynas per Conversas, quæ non sint professæ, vel si professæ fuerint sint tamen ætatis annorum quadraginta, & in Domibus contiguis, extra tamen Monasterium, degant, & non ingrediantur clausuram aliarum Monialium, nisi in casibus ex earum Constitutionibus permissis, & de earum Domibus exire non possint pro huiusmodi eleemosynis colligendis, nisi de licentiâ Ordinarii, vel earum Superiorum.
- §. 6. Et de cætero nullæ aliæ Conversæ professæ recipi amplius etiam de consensu suorum Superiorum, vel Prælatorum possint. Quod si adversus hanc nostram prohibitionem receptæ fuerint, illarum receptio nulla, irrita, & inanis sit, prout ex nunc nullam, & irritam facimus, & annullamus.
- §. 7. Quod si prædicto modo necessitatibus Monialium, & Mulierum Tertiariarum prædictarum succurri sufficienter non poterit, mandamus ipsis Ordinariis, & Superioribus earum, ut ipsi provideant de aliis personis piis, & Deo devotis, quæ fidelium eleemosynas colligant, vel aliàs eo meliori, & commodiori modo quo fieri poterit, etiam ex opere manuum ipsarum Monialium, & Mulierum prædictarum arbitrio Ordinariorum, & Superiorum earundem, & prout eis congruentius expedire videbitur, provideatur, & succurratur. Et ne propter Monialium numerum excessivum clausuræ observatio violetur, inherentes etiam similiter dispositioni d. Constitutionis Bonifacii, & Concilii Tridentini Decreto, Monialibus prædictis, & illarum Superioribus, & Ordinariis districtè inhibendo præcipimus, & mandamus, ne plures in earum Monasteriis recipiant, & admittant, sive recipi, & admitti permittant, quam ex propriis redditibus ipsorum Monasteriorum, vel consuetis eleemosynis commodè sustentari possint.
- §. 8. Mandamus propterea in virtute Sanctæ Obedientiæ, sub obtestatione Divini iudicii, & interminatione maledictionis æternæ, universis Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in
Civi-

Civitatibus, & Diocesis propriis, presentes nostras litteras publicari faciant, ac in Monasteriis Monialium sibi ordinario jure subiectis, in iis vero, quæ ad Romanam mediatè, vel immediatè spectant Ecclesiam, Sedis Apostolicæ auctoritate unà cum Superioribus eorundem Monasteriorum clausuram, ut præmittitur, quamprimum poterint servari procurent. Contradictores atque rebelles per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, invocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachii sæcularis. Ac ut hoc tam salutare Decretum facilius observetur, omnes Principes sæculares, & alios Dominos, & Magistratus temporales rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera misericordie D.N. JESU CHRISTI, eisdem in remissionem peccatorum injungentes, quod in præmissis omnibus, eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, & aliis Monialium Superioribus assistant, ac suum favorem, & auxilium præstent, ac impediens prænis etiam temporalibus afficiant: (*Et sequitur amplissima derogatio Privilegiis, ac Indultis quibuscumque.*)
 Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sexto 4. Kal. Junii Pontificatus nostri anno 1. *Bullar. tom. 2. pag. 184.*

Sequitur declaratio dictæ Bullæ.

PIUS EPISCOPUS &c.

DEcori, & honestati omnium Sanctimonialium quantum JESUS CHRISTUS Dominus noster Sponsus est, ut in puritate, & castitate superedificantes, in ipso feliciter inhabitare valeant, consulentes ea, quæ illarum existimationi detrahere possent, decet Nos consultò summovere.

§ 1. Sanè periculo, & scandalo plena res est, ac regulari observantiæ vehementer adversatur, Sanctimoniales aliquando Parentes, Fratres, Sorores, aut alios Agnatos, vel Cognatos, nec non Monasteria, & alia filiationes nuncupata, etiam eis subiecta visitandi, aut infirmitatis causa, aliove pretextu à Monasteriis exire, & per sæcularium personarum Domus discurrere, & vagari, quo velut colore eximium quoque honestatis, & pudicitie decus in discrimen committunt.

§ 2. Unde Nos malo huic pro nostro Pastoralis officii debito salubriter occurrere volentes, inherentes etiam Decreto Sacri Concilii Tridentini de Clausura Monialium disponenti, ac aliis nostris litteris super hujusmodi clausura editis adjicientes, volumus, sancimus, & ordinamus nulli Abbatisarum, Priorissarum, aliarumve Monialium etiam Cartusienarium, Cisterciensium, Sancti Benedicti, & Mendicantium, & quorumcumque aliorum Ordinum etiam Militiarum, ac statuum, graduum, & conditionum, dignitatum, ac præminentiarum existentium etiam à Regia, vel Illustri profapia ortarum, de cetero etiam infirmitatis, seu aliorum Monasteriorum, etiam eis subiectorum, aut domorum, parentum, aliorumve consanguineorum visitandorum, aliavè occasione, & pretextu, nisi ex causa magni incendii, vel infirmitatis lepræ, aut epidemie, quæ tamen infirmitas præter alios Ordinum Superiores, quibus cura Monasteriorum incumberet, etiam per Episcopum, seu alium loci Ordinarium, etiam si prædicta Monasteria ab Episcoporum, & Ordinariorum jurisdictione exempta esse reperiantur, cognita, & expressè in

Monacelli Form. Pars I.

B b

scri-

scriptis approbata sit, à Monasteriis præfatis exire, sed nec in prædictis casibus extra illa nisi ad necessarium tempus stare licere, *Aliter autem quam ut præferitur, egredientes, seu licentiam exeundi quomodocumque concedentes*, nec non comitantes, ac illarum receptatrice personas sive laicas, aut sæculares, vel Ecclesiasticas, consanguineas, vel non, excommunicationis majoris lætæ sententiæ vinculo statim eo ipso absque aliqua declaratione subjacere, à quo præterquam à Romano Pontifice, nisi in mortis articulo absolvi nequeant. Et insuper tam egressas, quam præfidentes, & alios Superiores prædictos eis licentiam hujusmodi concedentes, dignitatibus, officiis, & administrationibus, per eas, & eos tunc obtentis privamus, & illas, & illos ad obtenta, & alia in posterum obtinenda inhabiles declaramus.

§. 3. Nec non licentias, & facultates, seu indulta, & privilegia exeundi à Monasteriis, & extra illa standi à Nobis, seu alio Romano Pontifice prædecessore nostro, ac Sedis Apostolicæ Nunciis, & Legatis etiam de latere, ac Majore Penitentiario, aut Ordinum prædictorum Superioribus, aliisque personis sub quibuscuque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis restrictivis, præservativis, mentis attestativis, etiam novam gratiam, & datam concedentibus, aliisque efficacioribus, ac insolitis clausulis irritantibusque, & aliis Decretis, in genere, vel in specie, etiam motu proprio, & ex certa scientia deque Apostolicæ potestatis plenitudine etiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum Principum, nec non S. R. E. Cardinalium intuitu, & contemplatione, ac instantia, vel aliàs quomodolibet concessa (que prorsus abolemus) ac litteras desuper confectas, & in posterum concedendas, & conficiendas, nullas, & invalidas, nulliusque roboris, ac momenti fore, nec illas habentibus, & habituris suffragari posse.

§. 4. Et ita per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane quicquid fecus super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

§. 5. Mandantes &c. *locorum Ordinariis* in virtute Sanctæ Obedientiæ, & sub obtestatione Divini judicii, & interminationis maledictionis æternæ, quatenus &c. præfentes litteras &c. omniaque in illis contenta, nec non præfatum Decretum ipsius Concilii &c. inviolabiliter &c. observent, & observari faciant &c.

6. (*Sequuntur clausula derogatorie.*)

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo Kal. Febr. Pontificatus nostri anno 5.

ADNOTATIONES.

1. **L**OCORUM ORDINARIIS. Una ex præcipuis Curis Episcoporum sub obtestatione Divini judicii est custodia Clausuræ Monialium etiam exemptarum, *Concil. Trid. sess. 25. cap. 5. de Regular.* ad quam illibatam servandam, possunt visitare Monasteria etiam non sibi subdita absque assi-

stentia Superiorum illorum, quoties expediens judicaverint, *Sacr. Congreg. apud Gavant. in verb. Monialium Clausura n. 56. Et tribus seq.*

2. Excommunicatio, quam incurrunr hi, qui sine licentia Episcopi ingrediuntur Clausuram, non est Papæ reservata ex vi dictæ Constitutionis, ut observat Gavant. *ubi supra n. 27. Donat. prax. rer. Regular. tom. 4. tract. 5. quæst. num. 3.*
Nisi

Nisi quis ingrederetur ad malum finem, quia tunc casus esset Papæ reservatus, Donat. *ibidem*, vel quis ingrederetur prætextu facultatum concessarum, quia etiam tunc excommunicatio esset Papæ reservata, Donat. *ibidem* num. 5. quem sequitur Biff. Hierurg. tom. 2. litt. S. num. 211. §. 30. ex vi Bullæ Greg. XIII. de qua infra: Nicol. in *fosc. verb. Clausura* n. 40.

3. Quod intelligas de facultatibus, & privilegiis concessis ante Gregorii tempora, secus si posteriora fuerint cum clausula derogatoria dictæ Constitutioni, & Regulæ, si qua sit, quæ præcipiat, quod non admittantur scemina in Monasterium idem Donat. tom. 2. tract. 4. de violat. claus. Monast. quæst. 4.

4. A qua tamen Censura Papæ reservata, si esset occulta, poterit ab Episcopo vigore Concil. Trid. sess. 24. cap. 6. de reform. absolvi, vel ab alio Confessario ab eodem Episcopo delegato, ut ex Navar. tom. 2. lib. 5. de sent. excom. cons. 43. & aliis pluribus auctoritatibus probat Donat. *prax. rer. Regular. tom. 2. tract. 4. de violat. Clausur. Monast. quæst. 33. n. 2.*

5. Violat Clausuram, & Censuras incurrit, qui introducit infantes cujuscvis sexus, & ætatis, sic pluries declaravit Sac. Congr. Episcop. prout referunt Nicol. in

fosc. verb. Clausura n. 29. & Pignatell. *consult. 85. num. 243. tom. 6. Gavant. manual. Episc. ubi supra num. 31. quod est contra Donat. de Regular. tom. 4. tract. 5. qu. 11. & alios ab eo relatos; & hos Episcopus sequi non debet, sed oraculum Sac. Congregationis, quæ majori auctoritate hoc decidendi pollet, quàm sibi deferendum existiment Authores Regulares.*

6. At advertite, quod hac censura non afficiuntur cooperantes, seu assistentes ingressui, sed Superior, & Moniales, quæ sine necessitate personas cujuscvis ætatis, & sexus in Clausuram recipiunt, & introducunt, ut observat Pelizar. *de Monial. cap. 5. sect. 3. num. 101. Sac. Congreg. Concil. in Monopolitana Censurarum 20. Junii 1693.*

Pii V. Constit. XXXIII.

De forma servanda in collatione Parochialium.

S U M M A R I U M .

1 Plures sunt casus, in quibus non existitur concursus Parochialium vacantium, qui enumerantur.

PIUS EPISCOPUS, &c.

IN conferendis Beneficiis Ecclesiasticis præsertim Parochialibus Ecclesiis personis dignis, & habilibus, quæ in loco residere, & per se ipsos curam exercere valeant, quantum diligentiam adhiberi oporteat, Alexandri III. Lateranen. & Gregorii X. Lugdunen. generalibus Conciliis, ac Innocentii similiter III. & aliorum Romanorum Pontif. prædecessorum nostrorum editæ Constitutiones testantur.

§. I. Quod ut diligentius, ac rectius perficiatur, statuit etiam Synodus Tridentina, ut occurrente vacatione Parochialis Ecclesiæ, etiam generaliter vel specialiter, etiam vigore indulti in favorem S. R. E. Cardinalium, aut aliàs quomodolibet reservatæ, vel affectæ, debeat Episcopus, habita notitia vacationis Ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum congrua ejus arbitrio fructuum portionis assignatione constituere, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat donec ei de Rectore provideatur. Et deinde Episcopus, & qui jus patronatus habet, intra decem dies, aut aliud tempus ab Episcopo præscribendum, aliquos Clericos ad regendum Ecclesiam idoneos Examinatoribus juxta formam ejusdem Synodi deputatis nominet, & non nisi ab eisdem Examinatoribus per concursum aliorum Examinatorum, etiam tamquam magis idoneo ab Episcopo judicato, & electo de Ecclesia provideatur. Aliàs provisiones, seu institu-